

TURUN YLIOPISTO
Lääketieteellinen tiedekunta

FRIMAN, ESSI: Sekundaarisyöpien ilmaantuminen lapsuuden- ja nuoruuden ei-hematologisesta syövästä selvinneillä.

Syventävien opintojen kirjallinen työ, 39s.
Lastentaudit
Tammikuu 2017

Tutkielmassa selvitetään lapsuuden ja nuoruuden syövästä (pois lukien hematologiset syövät) selvinneiden aikuistyyppisten sekundaarisyöpien ilmentymistä vähintään 5 vuotta primaarisyövän diagnoosin jälkeen. Huomiota kiinnitetään erityisesti sarkoomien ja karsinoomien esiintymiseen. Tarkoituksena on arvioida annettujen hoitojen, erityisesti sädehoidon, vaikutusta sekundaaristen maligniteettien ilmenemiseen. Tutkimuksen tiedonkeruun päätöshetkeksi on sovittu 31.12.2011 ja kunkin tapauksen kohdalla seuranta-ajan takarajaksi määriteltiin 30 vuotta. Tutkielmaan kuuluu myös kirjallisuuskatsaus, jossa on perehdytty aiheen taustakirjallisuuteen.

Tutkielman aineisto kerättiin Suomen syöpärekisteristä sen perustamisvuodesta 1953 aina vuoteen 2008 saakka. Aineistoon otettiin mukaan ne potilaat, joilla oli diagnosoitu syöpä alle 20 vuoden iässä. Kerätyn aineiston suuruus oli kokonaisuudessaan 12 128, joista oman aineistoni eli kiinteiden kasvainten osuus oli 7029 tapausta. Syöpärekisterin ICD-O-3 muotoiseen diagnoosiluokitukseen muodostettiin tautiluokituksessa käytettävät ICD-10 diagnoosikoodit. Lisäksi tapaukset jaoteltiin lasten syöpäsairauksien kansainvälisen luokituksen (ICCC3) mukaan 12 pääluokkaan ja edelleen 47 alaluokkaan. Tämän jälkeen statistikko suoritti tilastoanalyysit, joissa tarkastelun kohteena olivat primaarisyöpien jakautuminen eri syöpäluokkiin, sukupuolten välinen jakautuneisuus, sekundaaristen syöpien lukumäärä ja luokitus, nämä vielä tarkemmin alaryhmiin eroteltuina, sekä mitä sekundaarisia syöpiä ilmeni minkäkin primaarisyövän jälkeen. Myös aikafaktori ensimmäisen ja toisen syövän välillä selvitettiin samoin kuin elossa olon todennäköisyydet kummankin syöpätyypin jälkeen

Tässä kiinteiden kasvainten aineistossa sekundaarinen syöpä kehittyi 3,6 %:lle eli 253 potilaalle. Selkeästi eniten toisia syöpiä ilmeni keskushermoston alueen kasvainten jälkeen. Yleisiä primaarisyöpiä olivat myös muut malignit epiteliaaliset neoplasmat ja malignit melanoomat, pehmytkudos- ja muut luunulkoiset sarkoomat sekä itusolukasvaimet, istukkakudoksen kasvaimet ja gonadien neoplasmat. Sekundaarisista maligniteeteista eniten oli keskushermoston alueen kasvaimia sekä muita maligneja epiteliaalisia neoplasmoja ja maligneja melanoomia (sis. rintasyövät, melanoomat ja kilpirauhasen syövät). Aineiston pohjalta pystyttiin päättämään, että lapsuuden- ja nuoruuden syövästä selvinneillä on paljon toisia syöpiä. Syövät ilmenevät keskimäärin 10-20 vuoden kuluttua primaarisyövästä ja niitä on erityisesti potilailla, joiden normaalihoitoon kuuluu sädehoito. Toisen syövän ilmaantumisen seurantaan tarvitsisivat siis erityisesti nämä sädehoitoa saaneet syövän sairastaneet.

Asiasanat: lapsuusiän syöpä, pahanlaatuinen, toinen syöpä, sädehoito